

**Director General de Qualitat
Ambiental.**

Conselleria de Territori i Habitatge
C/Arquitecte Alfaro, 39
46011 València

..., en nom propi i en representació de la **Colla Ecologista La Carrasca-Ecologistes en Acció**, entitat inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat Valenciana amb el núm. 2.248 de la Secció Primera del Registre Provincial d'Alacant, amb CIF G 03333580 i amb seu social al c/el Camí, s/n d'Alcoi (adreça postal: apartat de correus 252 – 03800 Alcoi),

EXPOSE :

Amb data 20 de setembre de 2004 s'ha publicat en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana l'anunci pel qual se sotmet a informació pública el Pla Zonal de Residus de la zona XIV.

Una volta examinats els documents de l'esmentat Pla Zonal i el corresponent estudi d'impacte ambiental, formulem les següents

AL·LEGACIONS:

1. El Pla Zonal incompleix el Pla Integral de Residus pel que fa a la recollida selectiva de la matèria orgànica, que s'ajorna fins l'any 2010

El Pla Integral de Residus (PIR) estableix com a mètode de recollida selectiva l'anomenada Alternativa 1, que consisteix en la instal·lació al carrer, molt prop dels usuaris, de dos contenidors: un per a la fracció orgànica i l'altre per a la resta; per altra banda, les fraccions de paper/cartó, envasos lleugers i vidre s'han d'arreglar en contenidors situats en àrees d'aportació.

Aquesta elecció es va fer després d'analitzar les diferents alternatives plantejades amb la conclusió que era el model òptim per al País Valencià.

En aquesta línia, les directrius del PIR pel que fa a la recollida dels residus sòlids urbans indiquen expressament que "excepte en aquelles poblacions on el Pla [PIR] especifique el contrari, a nivell de vorera es disposarà d'un grup de dos contenidors per cada 75 habitants, aproximadament. El primer contenidor estarà destinat al depòsit exclusiu de la resta dels residus, tret dels residus que hagen de ser depositats en les àrees d'aportació, els residus tòxics o perillosos, i els residus voluminosos".

Així mateix, l'article 17 de la Llei de Residus de la CV estableix que, per a la valorització d'aquells residus que no puguem ser objecte de reducció en origen, s'han de promoure diverses actuacions, la primera de les quals és "la recollida selectiva de tots aquells components susceptibles de ser recuperats, reutilitzats o reciclats" (el subratllat és nostre).

El Pla Zonal de la Zona XIV considera que "el sistema de recollida selectiva que es conclou com òptim en el PIR per a la Comunitat Valenciana es considera adequat per a la zona XIV." (punt 8.2 del Document d'Informació).

El PIR és molt clar quan indica (punt 5.2 Instal·lacions necessàries en cada zona) que per a la definició d'instal·lacions i sistemes de tractament i eliminació en cadascuna de les zones establides s'ha considerat, entre d'altres, el següent criteri: "En les plantes de classificació i compostatge existents s'incorporarà progressivament la recollida selectiva de matèria orgànica en totes les poblacions de més de 2.000 habitants abans de l'any 2001, començant per les poblacions més importants".

A pesar que per a aquestes poblacions el retard és ja de quasi 4 anys (tret del cas d'Alcoi, que comentem en l'al·legació següent), el Pla Zonal pretén ara posposar la implantació de la recollida selectiva domiciliària de la matèria orgànica fins l'any 2010. Aquesta pretensió incompleix greument les determinacions del PIR en aquest aspecte, que tenen caràcter vinculant i normatiu, i a més ho fa sense justificar-ho en cap part del document i sense que aquesta modificació tinga en absolut com a objectiu adaptar el PIR a la Llei 10/2000.

Tots els especialistes estan d'acord que els majors impactes ambientals dels RU rau en la seua fracció orgànica, per dos motius: són inestables químicament parlant (la qual cosa es tradueix en una inestabilitat mecànica en el punt d'abocament) i la seua biodegradació genera gasos d'efecte hivernacle (metà principalment) i lixiviats que poden contaminar les aigües subterrànies. Tal com s'explica en els considerants de la Directiva 1999/31/CE relativa a l'abocament de residus, per tal d'evitar o reduir el calfament global cal reduir l'abocament de residus biodegradables (considerant 16), s'ha de reduir l'abocament incontrolat a fi d'assegurar que les reaccions químiques que es produïsquen en les substàncies abocades siguen previsibles (considerant 7) i, per tal de reduir l'abocament de residus biodegradables cal impulsar la recollida selectiva de residus biodegradables, la separació en general, la valorització i el reciclatge (considerant 17).

La Directiva 1999/31/CE establia en l'art. 5 els objectius de reducció de residus biodegradables destinats a abocament controlat en un 25% (any 2006), 50% (any 2009) i 65% (any 2016), respecte als nivells d'abocament de l'any 1995. Entenem que aquests objectius s'haurien d'haver tingut en compte en aquest Pla Zonal, no només per fer-ne esment "de passada", sinó comprovant que en la proposta que es fa es compleixen efectivament. L'ajornament de la implantació de la recollida selectiva de la matèria orgànica a l'any 2010 posa en greu risc d'incompliment eixos objectius, especialment els fixats per a abans d'eixa data (2006 i 2009).

La Directiva 1999/31/CE no predetermina de quina manera han d'aconseguir-se les reduccions en l'abocament de matèria orgànica, però dóna indicacions en el sentit que aquests residus haurien de tractar-se preferentment mitjançant tractaments biològics com ara el compostatge i la digestió anaeròbia. Tant el Consell com el Parlament van invitar la Comissió a avaluar la necessitat d'una iniciativa comunitària per a la promoció dels tractaments biològics. Per aquest motiu, la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea va preparar un document de treball sobre la gestió de residus biodegradables com a document base per a la discussió, el Working Document Biological Treatment of Biowaste 1st Draft (20-10-2000) i el Working Document Biological Treatment of Biowaste 2nd Draft (10-02-2001). Aquests documents, que compten amb un consens ampli entre els estats membres, plantegen la voluntat de promoure el tractament biològic dels residus biodegradables. A banda d'avaluar la qualitat del compost obtingut a partir dels residus orgànics domèstics

s'aspira a ordenar jurídicament el tractament biològic dels residus biodegradables. Es prioritza el compostatge i la digestió anaeròbia dels residus biodegradables procedents de la recollida selectiva per davant dels tractaments mecanicobiològics o d'altres tractaments de recuperació energètica. Entenem que el Pla Zonal sotmés a informació pública no té en compte aquestes recomanacions que estableixen els esmentats documents, que inevitablement acabaran sent norma jurídica en la Unió Europea una volta prenguen forma de directiva en un breu termini.

Per últim, proposem que un dels criteris d'adjudicació del concurs per a seleccionar el millor projecte de gestió de residus, dins de l'apartat de "Solució Tècnica Proposada" (punt 3.4.c del Document d'Ordenació) siga el d'obtenció dun compost de major qualitat, dins de l'apartat 1) "Major aprofitament dels recursos continguts en els residus"; altre criteri hauria de ser, en coherència amb la Directiva 1999/31/CE, l'elecció del projecte que minimitze l'abocament de la matèria biodegradable.

2. El Pla no té en compte que a Alcoi ja s'ha implantat la recollida selectiva de la matèria orgànica

El Pla Zonal ignora la realitat quan afirma que "en l'actualitat en els municipis de la zona XIV no existeix recollida selectiva de matèria orgànica".

És lamentable aquest "error", ja que a Alcoi està fent-se la recollida selectiva de la matèria orgànica des de l'any 2000, a més amb un model que s'ajusta al considerat òptim pel PIR: recollida selectiva de matèria orgànica en vorera, contenidor en vorera per a la resta i recollida selectiva en àrees d'aportació de paper/cartó, vidre i envasos lleugers.

Aquest model va ser el resultat d'un llarg procés participatiu, en què entitats diverses i tots els partits amb representació municipal van decidir, per consens, donar-li el seu suport a fi de permetre el reciclatge de la major part possible de la brossa. No cal dir que aquest procés va requerir un esforç important d'un bon grapat de persones i entitats que, desinteressadament, van dedicar moltes hores a formar-se sobre aquest tema i a assistir a reunions, debats i jornades.

La supressió de la recollida selectiva de la matèria orgànica representaria per Alcoi un greu retrocés, ja que crearia confusió en una ciutadania que en bona part separa correctament els seus residus a pesar de la deficient tasca d'informació i conscienciació per part de l'administració local.

Considerem necessari que el Pla Zonal, en lloc de tirar arrere a Alcoi aquest model (per a tornar a implantar-lo anys després, amb la lògica desconfiança dels ciutadans), ha de mantenir-lo i incloure les mesures oportunes per a reforçar-lo, dedicant recursos suficients per a millorar la participació i garantint que en la planta de Pedra Negra es composte per separat la matèria orgànica procedent de la recollida selectiva (no oblidem que Alcoi produeix més del 25% del total dels RU generats en la zona XIV).

3. El Pla parteix d'un coneixement molt deficient de la producció, composició i gestió actual dels residus generats en la zona, la qual cosa impedeix una correcta planificació

La Llei 10/2000 de Residus de la Comunitat Valenciana confereix als plans zonals la naturalesa de "documents detallats que adaptaran les previsions del PIR a cada zona" (art. 28 de la Llei 10/2000). L'article 29 d'aquesta Llei estableix les

determinacions dels plans zonals de residus pel que fa a la zona i els residus de què són objecte. Una de les determinacions és la "quantitat d'aquests residus produïts".

A pesar d'això, aquest Pla Zonal és un exemple de falta de concreció i de detall almenys quant a la producció, composició i tractament actual dels residus.

Segons el Pla Zonal, "no existeix a la Comunitat Valenciana informació fiable pel que fa a les quantitats realment generades de les diferents fraccions de RU. La informació disponible correspon als residus que entren en les diferents instal·lacions de tractament, sense efectuar una discriminació segons el seu origen" (pàg. 149 del Document d'Informació).

Considerem que precisament és el Pla Zonal el "document detallat" que hauria d'oferir eixa informació fiable i contrastada pel que fa a la producció i composició dels RU a partir de les dades ja disponibles (que en bona part no consten en el Pla) i de la realització dels mostresjos i estudi pertinents. Per a més inri, en la pàgina 156 del Document Informatiu s'indica que una fundació està duent a terme un estudi per a conèixer amb detall els residus que es generen en les diferents comunitats autònomes. Resulta, si més no, lamentable que haja de ser una fundació la que realitze aquesta tasca en compte de l'administració que té encomanada aquesta funció.

El Pla, tot i afirmar que disposa de les dades dels residus que entren en les instal·lacions de tractament, ni tan sols ofereix dades reals completes de la producció actual de RU de tots els pobles; de fet, en la taula titulada "Situació actual dels RU en les municipis de la zona XIV" (pàg. 177 del Document d'Informació) falten les dades d'Alcoi, d'Ibri, de Sant Joan d'Alacant i de Tibi, és a dir, de municipis que sumen quasi un 50% de la població total de la Zona XIV (a més, en el cas de les tres primeres localitats no pot al·legar-se precisament falta de mitjans per a conèixer les dades). També en les taules amb les dades de la recollida selectiva de paper i cartó (pàg. 179 del Document d'Informació) i de la d'envasos lleugers (pàg. 184 del mateix document) falten les dades d'alguns municipis (Alcoi, Sant Joan i Tibi, en el primer cas; Alcoi, Cocentaina, Sant Joan i Tibi en el segon).

Són també incompletes les dades referents a altres residus especials:

- Fluorescents: simplement es donen les dades dels tubs recollits per VAERSA, amb la seua correspondència en pes, sense tindre en compte que bona part no es recull per separat i continua barrejant-se amb la resta de la brossa. Pel que fa a la recollida, només s'indica el percentatge de municipis que compten amb servei de recollida d'aquests residus, dada que no permet conèixer realment la seua efectivitat.
- Piles usades: no es donen dades de la quantitat arreglada ni del percentatge que representa pel que fa a la totalitat.
- Medicaments fora d'ús: no s'indica quin és el percentatge que s'arregla selectivament per a la seua gestió específica; no es coneix, per tant, quina part va a parar barrejada amb la resta de la brossa, ni quin és el grau d'efectivitat de la recollida selectiva.
- Voluminosos: no hi ha dades reals de la quantitat produïda, ni de la que es destina a recuperadors o que es reutilitza simplement (cas de l'ecoparc d'Alcoi fins fa uns mesos).

Davant d'aquesta mancança general de dades, el càlcul de la producció actual de RU i la seua projecció fins 2003 (utilitzada com a base per al dimensionament de les

instal·lacions) no parteix de la generació real, sinó del càlcul —també discutible i en absolut argumentat— de la població equivalent, a la qual se li assigna una taxa de producció que no s'ajusta a la realitat.

La taxa de producció de RU considerada pel Pla és d'1,25 kg per persona i dia. Pensem que es tracta d'una dada desfasada i molt baixa, ja que hi ha abundants indicis que a hores d'ara està prop dels 2kg/hab/dia (en la ciutat d'Alacant les dades reals de la contracta de recollida de RU són d'un promig de 2,01 kg/hab/dia per a l'any 2000).

Així mateix, la informació sobre les instal·lacions de Pedra Negra (Xixona) no inclou dades sobre diverses qüestions bàsiques: percentatges dels diferents residus recuperats, qualitat del compost (amb anàlisis de la seua composició química i de la presència de contaminants), destinació del compost, fracció del rebuig destinada a l'abocador, quantitat de matèria orgànica present en el rebuig, etc.

Considerem, per tant, que aquest Pla Zonal hauria de refer-se per tal que es partira d'un coneixement detallat de la producció, composició i gestió actual dels RU generats en la zona, el qual s'hauria de basar en estudis seriosos sobre la situació real. Sense aquest diagnòstic no és possible un dimensionament correcte de les instal·lacions ni, en general, una bona planificació; a més, la carència de dades reals impedeix verificar si en efecte s'assoleixen objectius de reducció i recuperació.

4. El Pla Zonal no fixa cap objectiu de reducció dels residus ni estableix cap estratègia amb aquesta finalitat

La Llei espanyola 10/98, de 21 d'abril, de Residus estableix al seu article 5 que l'Administració General de l'Estat elaborarà diferents Plans Nacionals de Residus, mitjançant "la integració dels respectius Plans Autònoms, en els quals es fixaran els objectius específics de reducció, reutilització, reciclatge i altres formes de valorització i eliminació".

Posteriorment, el Pla Nacional de Residus Urbans (2000-2006) incorpora, pel que fa a la gestió dels residus, tots els principis emanats de la Unió Europea. El primer d'aquests principis és la prevenció i minimització dels residus, que es tradueix en l'objectiu bàsic del foment de la reducció de la quantitat i perillositat dels RU. Aquest objectiu bàsic es concreta en la "reducció equivalent d'aproximadament el 6% en la generació de RU totals, expressada en tones de residu per habitant i any, de forma que en l'any 2002, partint de la hipòtesi d'un creixement equivalent de la població, es mantinga la producció total de residus en els nivells de 1996 (gener de 1997), any de referència."

Com no podia ser d'altra manera, també la Llei 10/2000 de Residus de la Comunitat Valenciana estableix al seu article 15 (Principis generals) que la Generalitat i les administracions locals valencianes han de coordinar les seues competències a fi de realitzar una planificació concertada i una execució conjunta de les accions necessàries per a promoure la reducció dels residus i de la seua perillositat.

A pesar d'això, el PIR només va fixar objectius de minimització per als residus industrials, però no per als urbans. De fet, en els anys transcorreguts des de l'aprovació del PIR, no només no s'ha assolit l'objectiu del PNRU de reducció del 6% en la generació de RU totals, sinó que aquesta ha augmentat any rere any.

El Document d'Ordenació del Pla Zonal, tot i assenyalar que el seu primer objectiu específic és la reducció de la generació de residus urbans (punt 1.1.4.) i que la

prevenció ha de ser el principi bàsic prioritari (punt 1.1.5.), tampoc no fixa cap objectiu de reducció dels RU. De fet, preveu un increment constant en la producció del conjunt de RU i de totes i cadascuna de les seues fraccions (matèria orgànica, plàstics, vidre, residus perillosos, voluminosos, etc.).

L'única proposta que fa el Pla Zonal és "el foment de campanyes d'informació i sensibilització dirigides a tots els agents implicats en la generació dels RU amb vistes a reduir tant la quantitat com l'impacte en el medi ambient". No obstant això, en el Document d'Ordenació (punt 2.11.2. Promoció i educació ambiental) no es fa cap referència a la conscienciació social dirigida a la reducció dels residus; de fet, la campanya que proposa sembla estar dirigida quasi exclusivament a la recollida selectiva.

Considerem que la renúncia expressa a la reducció és inacceptable i no s'ajusta a la legalitat. El Pla Zonal hauria de fixar objectius concrets i mesurables de reducció dels RU i dissenyar una estratègia per assolir-los.

Pel que fa a les possibles accions preventives que poden desenvolupar els poders públics (i de les quals es poden trobar exemples en nombroses ciutats europees), transcrivim a continuació algunes propostes recollides en "La accion de las autoridades locales en favor de la prevención de residuos en Europa y en América Latina", document del IV Seminari Anual urbà-Màlaga, celebrat a Màlaga el 18 i 19 de juny de 2004 (informe elaborat per Jean Pierre Hannequart, Lucelena Betancur i Alfonso del Val):

Accions relacionades amb el mode de vida

La necessitat de certs productes —i, per tant, l'explotació de determinats recursos— està relacionada en part amb el mode de vida. Per tant, correspon als poders públics plantejar la qüestió de les necessitats reals a la base del consum i mostrar que són possibles diferents modes de vida amb impactes molt variables sobre el medi ambient.

Es tracta sobretot d'informar dels límits del creixement econòmic, de fins a quin punt és oportú consumir certs recursos en lloc d'altres tenint en compte el seu caràcter limitat o il·limitat, renovable o no renovable, contaminant o no... i de les possibilitats de tindre el mateix nivell de vida i de benestar consumint menys recursos materials i/o energètics.

Concretament es podrien dur a terme mesures com ara les següents:

- *difusió de la informació sobre les característiques del consum*
- *campanyes d'informació-sensibilització sobre les conseqüències del consum i de certs modes de vida*
- *accions informatives sobre els límits de la disponibilitat d'alguns recursos naturals*
- *accions de denúncia dels mecanismes de la societat de consum (com ara els fenòmens publicitaris i de moda)*
- *accions per a promoure el consum immaterial (com ara activitats culturals en compte de béns materials)*
- *accions per a explotar el potencial de desmaterialització que poden representar certes tecnologies noves.*

Accions relacionades amb la duració dels productes

Una cosa és el producte o servei i altra el seu mode d'utilització o consum.

Quant a la vida útil dels productes es podrien plantejar moltes accions dirigides a disminuir el balafament, per exemple:

- *donar suport als mecanismes de mercat que afavorisquen la repartició de béns o la seua recuperació pel fabricant (take-back, leasing, renting, sharing, pooling, etc.)*
- *impulsar la promoció de béns reutilitzables (botelles, vaixel·la, bossa de compra, etc.)*

- *afavorir la substitució de productes per serveis*
- *donar suport al sector de béns de segona mà*
- *donar suport al sector de la reparació de béns*

Accions relacionades amb l'elecció dels productes consumits

Lògicament, és competència dels poders públics la regulació de les condicions de producció i de posada en el mercat de béns i serveis. A ells correspon igualment la promoció dels ecoproductes i dels ecoserveis. A nivell de les autoritats locals, la promoció de la demanda de certs béns i serveis pot fer-se sobretot mitjançant les contractacions públiques. Es podrien planejar també accions generals d'informació-sensibilització dels ciutadans per tal d'afavorir els eco-hàbits.

Es pot, per tant, enumerar les següents accions públiques possibles:

- *promocionar els distintius d'ecoproductes o ecoserveis*
- *introduir en les contractacions públiques clàusules favorables als ecoproductes o als ecoserveis*
- *aconsellar la compra de determinats productes en compte d'altres (rellotges sense piles, joguets de fusta, etc.)*
- *proporcionar consells per a la compra de productes adients a les necessitats o per al seu ús eco-eficaç.*

En l'esmentada publicació s'exposen exemples concrets de bona part de les accions proposades.

Recentment, la Comissió Europea ha publicat un manual sobre els mercats públics ecològics (Buying green! A handbook on environmental public procurement.- Comission Staff Working Document.- Brusel·les, 18-08-2004), que explica com les escoles, els hospitals i les administracions públiques poden incorporar criteris ambientals en les seues compres i en la contractació de serveis i treballs. Amb aquesta pràctica s'augmenta la demanda de productes ecològics i s'incentiva la producció neta i es dóna suport a les tecnologies, amb la conseqüència —entre d'altres beneficis ambientals— d'una reducció en la producció de residus, que repercuteix alhora en una reducció de les despeses públiques.

5. El Pla incompleix el principi d'autosuficiència quan dimensiona les instal·lacions per damunt de les necessitats de la Zona XIV a fi de poder importar 50.000 tones anuals de residus d'altra zona

Segons el Pla Zonal (punt 2.1.2.), les infraestructures que es proposen 'per a la gestió de residus urbans permetran disposar de la capacitat mínima necessària per a la valorització i eliminació dels residus generats en la Zona XIV."

A pesar d'això i segons indica el Pla Zonal (punt 8.3.4 i 9.1.2 del Document d'Informació), en la capacitat total de tractament de la Planta de valorització Pedra Negra de Xixona s'inclouen 50.000 t/any de residus de la Zona XV. El Document d'Ordenació (punt 2.1.2.1.) insisteix en la possibilitat de l'entrada de 50.000 t/any procedents de la Zona XV del PIR.

Al mateix temps, el Pla Zonal preveu que l'abocador controlat ubicat en les instal·lacions de la Pedra Negra reba els residus no valoritzables o rebuig de la zona XIV, però a més indica que té capacitat per a la recepció del rebuig produït en el tractament de 50.000 tones anuals de residus derivades de la zona XV (punt 7.4 del Document d'Informació).

D'acord amb l'article 29 de la Llei de Residus de la CV, els plans zonals han d'establir les previsions dels residus que han de gestionar, que han d'incloure, amb caràcter temporal i justificat, la possibilitat de gestionar els residus provinents d'altres zones.

En aquest cas, el Pla Zonal no fa referència a una possible gestió temporal i justificada dels residus provinents de la Zona XV, ja que, com que en aquesta darrera zona les instal·lacions s'han dimensionat per baix de les seues necessitats reals, les instal·lacions de la Zona XIV hauran d'acollir gran part dels residus de la zona veïna de manera permanent i sense cap justificació confessable.

Comprovem, per tant, que no només s'altera la zonificació fixada pel PIR, sinó que a més s'incompleix el principi d'autosuficiència en la gestió de residus pel qual s'ha de regir aquest Pla Zonal.

6. El Pla Zonal obri una via explícita a la incineració de residus, que no estava contemplada en el Pla Integral de Residus

Tot i que el PIR no preveia la construcció de cap incineradora de residus urbans al País Valencià, en el Document d'Ordenació del Pla Zonal exposat (en l'apartat 3. Bases tècniques per a l'elaboració dels projectes de gestió) es deixa la porta oberta a la incineració de les fraccions no compostables dels residus en massa, com a una possibilitat d'*eliminació* dels residus amb recuperació d'energia. Es planteja eixa possibilitat afirmant que així s'aconsegueix alhora "incrementar els percentatges de reciclatge i la rendibilitat energètica de la instal·lació, tot això sense perjudici de complir els límits d'emissió vigents per a aquest tipus d'instal·lacions segons el RD 653/2003."

Considerem que eixos objectius són contradictoris, ja que si el reciclatge i la recuperació de materials augmenta, és evident que disminueix la fracció no valoritzable que hauria d'eliminar-se.

En aquest sentit pensem que els criteris d'adjudicació del concurs per a seleccionar el millor projecte de gestió de residus (apartat C. Solució tècnica proposada), afavoreixen descaradament l'opció de la incineració, que és incentivada quan al criteri de "màxima producció d'energia, directament o indirectament mitjançant combustibles procedents de residus" se li dona el mateix rang que al de "màxima recuperació de materials, mitjançant obtenció de subproductes". La igualació de categoria per a eixos dos criteris és incompatible amb els principis de jerarquia de gestió de residus establits en les directives europees, que situen la recuperació de materials i el reciclatge per davant de la incineració o valorització energètica amb recuperació d'energia.

A més, la incineració de residus s'hauria de descartar d'entrada pels seus greus impactes ambientals, ja que comporta un increment de les emissions contaminants (és una de les principals fonts de generació de contaminants persistents com ara les dioxines i els furans, tòxics molt perillosos per a la salut humana) i, en especial, un augment de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. L'estudi d'impacte ambiental no ha valorat eixos impactes, que es produirien si s'optara per la incineració de residus permessa pel Pla Zonal.

Per les raons exposades, demanem la clara supressió de la incineració en el Pla Zonal. En tot cas, si aquesta no és descartada, proposem la inclusió en els criteris de selecció del concurs, en el punt 3 de la "Solució tècnica proposada", titulat "Menor afecció ambiental de les instal·lacions de tractament", d'un nou punt amb el següent text: "Menor generació de gasos d'efecte hivernacle, de gasos contaminants produïts per la combustió (òxids de nitrogen, òxids de sofre, monòxid

de carboni, productes de combustió incompleta, dioxines i furans, etc) i de matèria particulada".

7. El Pla Zonal rebaixa els objectius de valorització i reciclatge dels envasos i residus d'envasos per a 31-12-2008, que passen a ser "desitjables" en lloc d'obligatoris

El Pla Zonal indica en el Document d'Informació (punt 4. Objectius generals del planejament) els objectius pel que fa als envasos i els residus d'envasos d'acord amb la Directiva 2004/12/CE, de 11 de Febrero de 2004, que modifica la directiva 94/62/CE. Quan hi fa esment als objectius per al 31-12-2008 els qualifica com a "desitjables"; cal aclarir que en cap moment la Directiva 2004/12/CE considera aquests objectius com a "desitjables", sinó que es tracta d'objectius que s'han d'assolir en la totalitat dels territoris dels estats membres.

8. L'exclusió del municipi del Campello de la Zona XIV és una alteració injustificada del Pla Integral de Residus

Amb l'exclusió del municipi del Campello de la Zona XIV, aquest Pla altera sense exposar cap justificació la zonificació establida pel PIR. Les determinacions dels plans zonals han de circumscriure's a la seua zona (establida pel PIR) i només poden modificar les determinacions del PIR amb la finalitat d'acomodar-lo a la Llei 10/2000, de 12 de desembre, de Residus de la Comunitat Valenciana (disposició addicional tercera de la Llei 10/2000). És obvi que el manteniment del Campello en la Zona XIV no comporta cap contradicció amb la Llei de Residus, per la qual cosa la modificació introduïda no té cap justificació ni cap base legal.

9. La documentació del Pla no fa cap referència a la situació legal de la planta de transferència d'Alcoi

Actualment la planta de transferència d'Alcoi es troba fora de servei per ordre judicial, després que el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana fallara a favor dels veïns que van presentar un recurs contra la seua llicència d'activitats. A més, segons sembla, hi ha encara diversos recursos contra aquesta planta de transferència pendents que el Tribunal dicte sentència.

Considerem que almenys el Document d'Informació hauria d'exposar detalladament quina és la situació legal de la planta i quins són els recursos que encara no s'han fallat.

10. L'adequació de la planta de transferència d'Alcoi per al transport d'envasos no ens sembla justificada

El Pla Zonal planteja adequar la planta de transferència d'Alcoi per al transport d'envasos, "ja que constitueix un dels fluxos més importants després de la matèria orgànica" (punt 7.3.1. del Document d'Informació).

Les dades oferides en el Pla Zonal no només no justifiquen aquesta afirmació, sinó que més bé demostren que aquest flux és —almenys a hores d'ara— insignificant.

En la documentació que figura en aquest Pla Zonal ni tan sols es donen dades del total de residus depositats en els contenidors per a envasos lleugers, ja que en la

taula reproduïda en la pàgina 184 titulada "Situació actual de la Recollida Selectiva d'Envasos Lleugers en els municipis de la zona XIV" falten les dades de les quantitats recollides a Alcoi, Cocentaina, Sant Joan i Tibi. Tot i això, les dades incompletes revelen que s'arrepleguen un total de 344.445 kg/any en un conjunt de poblacions que sumen 151.745 habitants; és a dir, només 2.27 kg/hab/any.

Si tenim en compte que la producció de RU durant 2004 en la Zona XIV, una volta descomptats els residus generats a Alcoi, Cocentaina, Sant Joan i Tibi, es calcula —segons aquest Pla— en 69.233 tones (pàg. 2 de l'annex II), els envasos recollits en el contenidor groc representen només un 0,5% dels RU produïts.

La informació que figura en el Document d'Informació (pàg. 196) sobre el temps en què va estar funcionant en proves aquesta planta de transferència (durant els mesos de març a octubre de 2003) reforça aquesta conclusió:

"Durant els 8 mesos de funcionament la planta rebia els envasos lleugers provinents de la recollida selectiva, contenidor groc, dels municipis gestionats per la mancomunitat del Xarpolar i els municipis d'Alcoi, Castalla, Ibi, Banyeres, Muro d'Alcoi, Cocentaina i Onil. En aquest període de temps la planta de tractament va gestionar 240 tones d'envasos lleugers."

La producció total de RU en el any 2004 d'eixos municipis (segons les dades del Pla Zonal i calculant la producció de Castalla, Banyeres de Mariola i Onil amb els mateixos criteris) és de 70.154 tones. Per tant, la quantitat d'envasos lleugers que rebria la planta en un any (360 tones, segons el ritme mantingut durant els 8 mesos de funcionament de la planta) tan sols representa un 0,51% dels RU produïts.

Considerem, per tant, que no hi ha cap justificació raonable per adequar la planta per a la transferència d'envasos i que resulta molt més lògic i eficient que la planta, a més de mantenir la transferència de la recollida selectiva de la matèria orgànica, s'adeque per a la transferència dels residus procedents del contenidor de la resta i dels pobles que no facen recollida de matèria orgànica.

11. El Pla Zonal no proposa cap mesura de foment del compostatge individual

El compostatge individual, encara que no significa una reducció pròpiament dita de la producció de residus, representa una disminució de la quantitat de residus que han de ser recollits i gestionats pels serveis municipals.

És un tipus de tractament factible sobretot en zones rurals amb habitatge disseminat i en zones d'habitatge unifamiliar amb jardí. Una variant d'aquest compostatge és el compostatge comunitari, realitzat en comunitats o urbanitzacions amb jardí i serveis comuns.

El Pla Nacional de Residus Urbans (2000-2006), en el punt 7.4.2. (actuacions previstes del Programa Nacional de Compostatge), inclou el suport a les iniciatives per a la promoció del compostatge domèstic.

També el PIR (punt 10.2) indica que l'administració autonòmica fomentará la realització "in-situ", per part dels productors mateixos, dels residus orgànics que generen, en aquelles circumstàncies en què siga possible, mitjançant la informació i divulgació de tècniques i pràctiques de compostatge domèstic.

L'informe "Biological Treatment of Biowaste", elaborat per la Comissió Europea, planteja una sèrie de recomanacions per a afavorir aquest tipus de tractament:

- Facilitar informació a la població sobre el compostatge individual
- Facilitar informació pel que fa a la utilització del compost
- Facilitar ajudes per a la compra de compostadors individuals.

El Pla Zonal, tot i reproduir les referències d'aquest informe en el Document d'Informació (punt 8.3.2.3.), no inclou en el Document d'Ordenació cap mesura de suport a aquest tipus de tractament, la qual cosa ens pareix totalment injustificada.

12.El sistema proposat per a la recollida dels residus perillosos d'origen domiciliari és totalment insuficient

Per tal d'evitar els impactes ambientals que poden causar els residus perillosos d'origen domiciliari és imprescindible segregar la major quantitat possible d'aquests residus del flux habitual de recollida i tractament de residus municipals.

El sistema proposat pel Pla Zonal per a la recollida d'aquests residus, basat en la implantació d'ecoparcs en totes les poblacions de la zona, és totalment insuficient per a aconseguir eixe objectiu.

Per una banda, cal tindre en compte que als municipis on s'instal·len ecoparcs amb les tipologies A i B (per a poblacions de 1-1000 habitants i de 1001-5000 habitants, respectivament), els únics residus perillosos que es preveu recollir són els mercurials i els RAEE (veure taula en pàg. 36 del Document d'Ordenació).

D'altra banda, a les poblacions majors, la situació de l'ecoparc és fonamental per possibilitar la recollida dels residus perillosos. Al Pla Zonal s'indica que per tal d'afavorir el funcionament òptim, els ecoparcs se situaran en llocs ben comunicats de fàcil accés, però no aclareix si aquesta facilitat d'accés és per als desplaçaments a peu o per als vehicles (la qual també és necessària per al transport dels voluminosos i els enderrocs domèstics). De fet, la pràctica habitual en moltes poblacions és que els ecoparcs se situen als afores de les poblacions i en punts poc centrals.

L'anàlisi comparativa de diverses deixalleries (terme equivalent als nostres ecoparcs) de Catalunya efectuada pel Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius demostra la relació directa entre la proximitat dels ecoparcs, la participació d'usuaris i la recollida de residus especials. Un ecoparc allunyat s'utilitza sobretot per a dur residus voluminosos i enderrocs, materials que es generen en grans quantitats, però és molt baixa l'aportació que s'hi fa d'altres materials recuperables i sobretot dels productes especials: aerosols, pintures, fluorescents, insecticides, etc.

Entenem, per tant, que el sistema de recollida de residus perillosos d'origen domiciliari és totalment insuficient, per la qual cosa proposem el següent:

- Implantació d'ecoparcs mòbils dirigits fonamentalment a la recollida de residus perillosos domèstics: olis, piles i bateries, fluorescents, medicaments, radiografies, cartutxos d'impressió, aparells electrònics, envasos i restes de productes de neteja, cosmètics, insecticides, pintures i vernissos, betums, coles, etc. Aquests ecoparcs, amb els quals ja compten moltes poblacions de l'estat espanyol (el plec de condicions per a la recollida dels RU d'Alcoi inclou la dotació d'un ecoparc mòbil, que encara no s'ha implantat), haurien de cobrir periòdicament —d'acord amb un calendari al qual se li donara la màxima difusió possible— tots els pobles amb ecoparcs de tipus A i B i els diferents barris de les poblacions de més de 10.000 habitants.

- La millor ubicació dels ecoparcs de tipus C (per a municipis de 5001-10.000 habitants), és en l'interior del tram urbà de les poblacions, en un espai de fàcil accés, que permeti amb facilitat les operacions d'entrada i eixida d'usuaris, recuperadors i transportistes. També ha d'afavorir que els usuaris puguin dur còmodament els seus materials a peu, aprofitant el desplaçament per al passeig, la compra o altres tasques pel poble. Sovint hi ha reticències a ubicar els ecoparcs dins del nucli urbà per suposats motius de seguretat, per evitar protestes del veïnat o pel preu dels terrenys. Alguns d'aquests arguments són refutables ja que un ecoparc no és més perillós que, per exemple, una drogueria; per altra banda, al veïnat se li ha d'explicar les millores ambientals que comporta i els avantatges de tindre'l en una zona més pròxima. En tot cas, si es decideix ubicar-los en zones més allunyades, considerem necessari complementar-los també amb ecoparcs mòbils per a la recollida dels residus perillosos domèstics.
- En les poblacions més grans de la zona no hauria de descartar-se la ubicació en alguns barris de petits ecoparcs fixos per a la recollida de residus perillosos domiciliaris i altres residus (procedents només d'usuaris particulars) com ara roba, paper/cartó, plàstics de diferents tipus i aparells d'electrònica; hi estarien exclosos expressament els voluminosos, les restes de poda, els enderrocs, els pneumàtics i, en general, els procedents de comerços i tallers que haurien d'utilitzar l'ecoparc de tipus D.
- Caldria establir acords amb les associacions de comerciants per tal de posar en marxa recollides de determinats productes perillosos (líquids de fotografia, productes de bricolatge, restes de productes de neteja i d'insecticides, etc.) en els comerços, tal com ja es fa amb els medicaments, les piles i els fluorescents. Els ecoparcs són un element informatiu en si; poden informar també sobre els sistemes de recollida de voluminosos, sobre la situació i els horaris dels ecoparcs fixos.

13. Els ecoparcs han de ser també centres d'informació i educació ambiental, gestionats preferentment per col·lectius de recuperadors d'economia social

El projecte de gestió de RU hauria d'excloure la gestió dels ecoparcs de tipologia C i D (i els ecoparcs mòbils plantejats en l'al·legació anterior), limitant-se als de tipus A i B i en tots els casos al transport dels residus inerts i voluminosos que corresponga fins a les instal·lacions de classificació o fins al gestor autoritzat.

Entenem que els ecoparcs tipus C i D no han de ser només espais de canalització dels diferents tipus de residus, sinó que també han de funcionar com a centres d'informació i educació ambiental permanents, dirigits sobretot a informar sobre:

- les conseqüències ambientals, sanitàries i socials dels nostres residus;
- les pràctiques per reduir els residus innecessaris, tot oferint alternatives als envasos d'un sol ús i als residus perillosos, i informant sobre les opcions de consum més responsable.

No cal dir que aquesta funció requereix que els treballadors i treballadores dels ecoparcs hagen rebut una formació adequada sobre aquestes qüestions.

Els ecoparcs haurien de convertir-se també en punts de reparació i restauració de residus voluminosos (mobles, electrodomèstics...), per la qual cosa considerem convenient afavorir que siguin gestionats per col·lectius de recuperadors d'economia

social (veure l'al·legació següent) i no per grans empreses sense cap motivació per la reducció i la reutilització dels residus.

14.El Pla Zonal no dona cap suport a la recuperació dels mobles vells

El tractament previst per als mobles en el Document d'Ordenació (punt 2.2. Proposta de tractament de residus voluminosos) consisteix en la trituració i valorització dels diferents elements.

El Document comenta també l'existència d'un mercat de segona mà, que retira els mobles en millor estat, els quals no arriben a la planta de valorització ja que són comercialitzats de nou. Tot i que la reutilització està per davant de la valorització en la jerarquia d'operacions de gestió de residus, el Pla Zonal no planteja cap mesura de suport a aquesta pràctica.

A l'Estat espanyol, hi ha diversos grups que, amb el suport dels ajuntaments respectius, compten amb serveis de recollida d'objectes voluminosos en els propis domicilis, generalment mobles, electrodomèstics i altres objectes domèstics que, una volta reparats quan és necessari, s'ofereixen a la venda en mercats de vell o en botigues (objectes petits i roba de segona mà). La majoria d'aquests grups es regeixen per criteris d'economia social i solidària i es troben organitzats en l'Associació Estatal de grups Recuperadors d'Economia Social i Solidària (AERESS). En l'any 2003, AERESS estava formada per 16 grups que en 2001 van recuperar per a la venda de segona mà diferents objectes amb un pes total superior a les 14.350 tones (xifra que representa una mitjana del 75% en pes del total de mobles i altres objectes recollits als domicilis).

L'alta eficiència d'aquests grups de recuperadors, el seu caràcter social i la prioritat de la reutilització respecte a la valorització justifiquen que se'ls tinga en compte i que es promoguen acords per tal que puguin fer-se càrrec dels serveis de recollida de voluminosos en els domicilis. A més, s'hauria d'establir convenis amb aquests grups per tal que també puguin recuperar per al mercat de segona mà els voluminosos aprofitables que es depositen en els ecoparcs (amb el consegüent estalvi de materials i d'energia, i també de despeses de transport i tractament).

15.El Pla Zonal ignora la normativa d'accessibilitat al medi urbà pel que fa a les característiques i la disposició dels contenidors

En l'apartat 2.2 del Document d'Informació no es fa cap esment a la normativa d'accessibilitat al medi urbà. Concretament, l'Ordre de 9 de juny de 2004 de la Conselleria de Territori i Habitatge, per la qual es desenvolupa el Decret 39/2004, de 5 de març, del Consell de la Generalitat, en matèria d'accessibilitat al medi urbà (DOGV 4.782, de 24-06-2004).

Aquesta ordre, que vigeix des del 25-06-2004, aprova les normes de accessibilitat al medi urbà. La seua disposició transitòria "estableix un termini d'un any per a l'adaptació a les disposicions d'aquesta ordre d'aquells elements que necessiten de processos de producció que requerisquen la modificació de màquines o de disseny dels productes, tals com ascensors, cabines de lavabos públics, expendedors, locutoris i cabines telefòniques, etc."

Aquest és el cas dels contenidors per als residus, d'acord amb el capítol 4 de les normes, referents al mobiliari urbà. Segons l'article 17.2 d'aquestes normes, el mobiliari urbà haurà de complir els següents requisits:

"a) Els elements urbans d'ús públic, es dissenyaran i ubicaran de forma que puguin ser usats per tots els ciutadans, i han de ser fàcilment detectables per contrast de color amb el seu entorn i comptaran amb un disseny que incorpore la seua projecció horitzontal fins al sòl i no presenten arestes.

b) Els elements de mobiliari urbà estaran ubicats de forma que no envaïsquen la banda lliure per a vianants."

L'article 23, en els seus dos primers apartats, regula específicament determinats aspectes dels contenidors:

"1. Els fems es disposaran a contenidors especials situats a la calçada, de forma que aquests siguin de fàcil manipulació des d'un itinerari per a vianants. Es prohibeix expressament situar els contenidors de fems a les voreres.

2. Les boques de contenidors, bústies, papereres i altres elements d'ús públic anàlegs estaran situats entre 0,70 metres i 1,00 metres d'altura."

Per tal com cap dels contenidors situats actualment als carrers dels nostres pobles no compleix aquestes condicions, considerem que l'administració autonòmica té l'obligació de tindre en compte aquest aspecte i preveure que els nous contenidors que s'instal·len siguin plenament accessibles i que, a més, no comporten cap obstacle per als vianants.

Per tot el que hem exposat

SOL·LICITE:

- Que es tinguen en consideració les alegacions formulades.
- Que siga retirat aquest Pla Zonal i que, una volta subsanades les seues deficiències, siga sotmés novament al tràmit d'informació pública.

Alcoi, 20 d'octubre de 2004